

9. Ukrainian SSR Ministry of Education Decree 'About measures for continuing improvement of Secondary Schools functioning' from 10th November 1966. Ukrainian SSR Ministry of Education Orders and instruction digest. – 1966 – № 23. – S. 2 – 6.
10. Ukrainian SSR Ministry of Education Decree 'About measures for continuing improvement of Secondary Schools functioning' from 12th May 1967. Ukrainian SSR Ministry of Education Orders and instruction digest. – 1967 – № 10. – S. 2–6.
11. Ukrainian SSR Ministry of Education Decree from 28th June 1974 № 2779 – VIII. Ukrainian SSR Law about peoples' education. [Digital source]. – Regime of access to the source : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T748.html.
12. Professional Pedagogy / Krasilnikova G. V. [Digital source]. – Regime of access to the source : http://lubbook.org/book_303_glava13.os.html.
13. Protsyk I. G. Forming of research skills in countryside schools (on the example of Natural Sciences II-IV classes program) : diss. of Pedagogical Sciences Candidate : 13.00.04 / I. G. Protsyk. – Kyiv : 1977. – 164 s.
14. Ukrainian SSR laws and Ukrainian SSR Presidium of the Supreme Council Decrees digest: 1938-1979: in 2 t. / [p. Z.K. Kalinin: red. Y. Y. Kolotuha., F. G. Burchaka]. – Kyiv : Political Publishing Ukraine, 1980. – Т.1. – 740 s.
15. Sergienko D. L. Formation of students' research skills during studying biology V-VIII classes / D. L. Sergienko. – Kyiv : Soviet School, 1969. – 128 s.
16. Usova A. V. Forming of studying skills during Physics classes / A. V. Usova, A. A. Bobrov. – Moskva : Enlightening, 1988. – 112 s.
17. Uspenski V. V. School researching tasks and its role in studying process : autoref. diss. for getting a Degree in Pedagogical Sciences : 13.00.01 'Theory and history of pedagogy' / Uspenski V. V. – Moskva, 1967. – 21 s.

Карташова И. И., Галицкая Н. Е. Тенденции развития исследовательских умений учащихся в системе советского школьного образования (конец 60-х – начало 80-х годов XX века)

В статье рассматривается проблема развития исследовательских умений учащихся в системе школьного образования СССР конца 60-х – начало 80-х годов XX века. Раскрывается генезис понятия “исследовательские умения учащихся”. Процесс формирования понятия “исследовательские умения учащихся” освещается в историко-педагогическом аспекте. Указана хронология становления понятия “исследовательские умения учащихся” в пределах нормативно-правовой базы и архивных источников. Осуществлен анализ основных этапов формирования исследовательских умений.

Ключевые слова: советская школьная система образования, исследовательские умения, обобщенные умения, интеллектуальные умения, практические умения, исследовательская работа, исследовательские задания.

Kartashova I. I., Halytska N. Ye. Research skills of students development trends in the soviet system of school education (end of the 60's – beginning of the 80's XX century)

This article is dedicated to development of research skills in the school education system the USSR end of 60's – beginning of 80's XX century. Article explains the genesis of term “research skills of students”. The formation of “research skills of students” definition is also clarified in a historical and pedagogical way. The author emphasized on chronology of emergence the term “research skills of students”. The analysis of the basic stages of forming of the examined skills is conducted.

Key words: soviet school education system, research skills of students, generalizing skills, intellectual skills, practical skills, research work, research tasks.

УДК 378.046.4

Кашина Г. С.

СИСТЕМА НАУКОВО-ПРИРОДНИЧОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ

У статті досліджується система науково-природничої підготовки вчителів технологій у післядипломній освіті. Розвиток систем навчання науково-природничих дисциплін набуває стрімких темпів, що є наслідком стрімкого розвитку науки й техніки. Науково-природнича підготовка вчителів технологій забезпечує реалізацію наступності навчання дисциплін природничого, технічного і фахового циклів, концепції неперервності педагогічної освіти та становить основу навчального плану підготовки вчителів технологій у системі післядипломної освіти.

Навчання вчителя в системі післядипломної освіти є комплексом психолого-педагогічної, методичної, науково-природничої, інформаційно-комунікаційної, практичної і соціально-гуманітарної підготовки. Сучасний викладач технологій повинен постійно підвищувати свій науковий та професійний рівень, педагогічну майстерність, освоювати нові педагогічні технології, використовувати інформаційні технології та їх можливості в навчально-виховному процесі.

Ключові слова: науково-природнича підготовка, вчителі трудового навчання, вчителі технологій, система післядипломної освіти.

Реформування системи освіти відбувається завдяки інформатизації суспільства, яка заснована на динамізмі, застосуванні існуючих освітніх технологій, інноваційних методів, організаційних форм навчання. Розвиток, соціалізація, навчання та виховання підростаючих поколінь залежить від рівня педагогічної освіти вчителя. У цьому контексті підготовка, спеціалізація та підвищення кваліфікації вчителів у системі післядипломної освіти розглядається як важлива передумова, що забезпечує проведення модернізації освіти на основі осмислення національного і зарубіжного досвіду.

Модернізація системи підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації вчителів технологій зумовлене зміною ролі людини в сучасному високотехнологічному світі, баченням ідеалу освіченості людини

та висуванням нових вимог до якості людського капіталу відповідно до культурно-духовних, суспільних, економічних і технологічних трансформацій, а також чисельних викликів глобального, європейського, національного, регіонального та місцевого рівнів. Тому актуальним стає питання вдосконалення системи науково-природничої підготовки вчителів технологій у системі післядипломної освіти, що сприятиме формуванню та розвитку науково-дослідної та науково-технічної діяльності в системі освіти, інтегруванні наукових, освітніх та виробничих процесів.

Освітній процес у системі післядипломної педагогічної освіти ґрунтується на положеннях Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти, Конституції України, законів України “Про освіту”, “Про дошкільну освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про професійно-технічну освіту”, “Про позашкільну освіту”, “Про вищу освіту”, Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, Державних стандартах початкової загальної освіти, базової і повної загальної середньої освіти, рекомендаціях III Всеукраїнського з’їзду працівників освіти та Форуму міністрів європейських країн “Європейська школа XXI століття: Київські ініціативи”, Педагогічній Конституції Європи, прийнятій на II Форумі ректорів педагогічних університетів європейського простору та інших документах і нормативних актах.

Аналіз науково-педагогічної літератури і публікацій із проблеми науково-природничої підготовки вчителів свідчить про те, що ця тема широко висвітлюється в роботах вчених у таких напрямках:

– питання формування системи післядипломної педагогічної освіти розроблені в наукових дослідженнях В. Бондаря, І. Зязюна, М. Красовицького, В. Маслова, Н. Ничкало, В. Олійника, С. Сисоевої, А. Чернишова, В. Швидуна, В. Юрисова та інших;

– особливості підготовки вчителів трудового навчання Р. Гуревич, Й. Гушулей, О. Коберник, М. Корець, Є. Кулик, П. Лузана, В. Мадзігон, В. Сидоренко, В. Слабко, В. Стешенко, Г. Терещук, Д. Тхоржевський, М. Янцур та інших;

– різні аспекти теорії і практики природничо-наукової підготовки висвітлені в роботах А. Беляєвої, В. Беспалько, І. Блауберг, П. Гальперіна, Н. Кузнецової, Т. Литвінової, А. Новікова, Н. Тализіної, Є. Юдіна та ін.

Водночас здійснений аналіз науково-педагогічної літератури і дисертаційних досліджень засвідчує, що проблема науково-природничої підготовки вчителів технологій у системі післядипломної освіти не була предметом системного вивчення.

Метою статті є охарактеризувати здійснення природничо-наукової підготовки вчителів технологій у системі післядипломної освіти.

У системі загальної середньої освіти науково-природнича підготовка учнів реалізує вимоги державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та є елементом загального розвитку особистості. Планується, що випускники шкіл будуть застосовувати знання з природничих наук у подальшій професійній діяльності та здатні використовувати навчальні здобутки в різноманітних життєвих ситуаціях для розв’язування особистісної й суспільно значущих проблем. Тому фахова науково-природнича підготовка вчителів у системі післядипломної освіти є необхідною для реалізації аналогічної підготовки учнів у загальній середній освіті.

Післядипломна педагогічна освіта здійснюється за багатоваріантними освітніми програмами та проектами з проблем педагогічної майстерності, інноваційних технологій та інтерактивних форм і методів навчання, інформаційних технологій, досягнень у теорії і практиці психології, педагогіки, методики навчання і виховання, а також за дистанційною формою навчання з ефективним використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Метою навчання вчителів технологій у системі післядипломної освіти є підготовка висококваліфікованих фахівців для освітніх закладів, здатних організувати процес трудового навчання та технологій за умов реформування середньої та вищої освіти, ефективно й доцільно використовувати новітні педагогічні технології в освітньому процесі та управлінні закладами освіти, розробляти та вдосконалювати програмне й інформаційне забезпечення навчального призначення, готових до подальшого саморозвитку та професійного зростання.

Розвиток систем навчання науково-природничих дисциплін набуває стрімких темпів, оскільки такий процес пов’язаний із розвитком і модернізацією технологій, технічних засобів, надсучасної техніки. Науково-природнича підготовка вчителів технологій забезпечує реалізацію наступності навчання дисциплін природничого, технічного і фахового циклів, концепції неперервності педагогічної освіти та становить основу навчального плану підготовки вчителів технологій у системі післядипломної освіти.

Основними принципами науково-природничої підготовки вчителів технологій у системі післядипломної освіти є:

- наступність;
- неперервність;
- інноваційність;
- поєднання національних освітніх традицій та найкращого світового досвіду;
- гнучкість у реагуванні на суспільні зміни і прогностичність.

Метою науково-природничої підготовки вчителів технологій у системі післядипломної освіти є відтворення людського капіталу та інтелекту суспільства для забезпечення сталого людського розвитку країни через якісну підготовку педагогічних кадрів для освіти, створення ефективної системи підготовки та під-

вищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників на основі поєднання національних надбань світового значення та усталених європейських традицій забезпечення розвитку педагогів, здатних у процесі постійного вдосконалення здійснювати професійну діяльність на засадах гуманізму, демократії, вільної конкуренції та високих технологій, а також забезпечувати неперервну освіту громадян, здійснюючи практичну реалізацію освітньої політики як пріоритетної функції держави.

Основним методологічним і методичним орієнтиром у досягненні мети є ідея цілісного підходу до особистості суб'єктів освітнього процесу і її формування на засадах постійного вдосконалення й оновлення концепції особистісно орієнтованого навчання і виховання.

Завданнями науково-природничої підготовки вчителів технологій у системі післядипломної освіти є:

- вдосконалення її змісту;
- організація навчально-виховного процесу з метою розвитку педагогічної майстерності вчителя як системи його педагогічних компетентностей;
- поєднання педагогічної освіти з фундаментальною і прикладною наукою.

Формування освітньо-професійної програми з підготовки вчителів технологій у системі післядипломної освіти визначається стандартами вищої педагогічної освіти і, враховуючи її особливості, передбачає психолого-педагогічну, методичну, науково-природничу, інформаційно-комунікаційну, практичну і соціально-гуманітарну підготовку.

Психолого-педагогічна підготовка складає основу професійної підготовки вчителя і передбачає формування глибоких людинознавчих знань, комунікативних вмінь та компетенцій у сфері людських відносин. Реалізація такого підходу здійснюється через вивчення, крім традиційних навчальних дисциплін (дидактика, теорія виховання, історія педагогіки, загальна психологія, педагогічна і вікова психологія), порівняльної педагогіки, основ педагогічної майстерності, соціальної психології та інших навчальних дисциплін.

Методична підготовка передбачає глибоке опанування методиками викладання навчальних предметів із використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій та методик проведення позашкільної і позакласної роботи. Реалізація такої підготовки здійснюється через вивчення дисциплін “Теорія і методика навчання технологій у старшій школі”, “Теорія і методика профільного навчання”, “Методика викладання технічних дисциплін”, “Теорія і методика навчання інформатики”, “Виробничі технології”. Вона забезпечується через діяльність студентів у навчальних закладах, лабораторіях, центрах практичної підготовки, тренінгових та інноваційних центрах шляхом проходження навчальних, виробничих (педагогічних) практик.

Інформаційно-комунікаційна підготовка передбачає вивчення основ інформатики, новітніх інформаційно-комунікаційних технологій та методик їх застосування в навчальному процесі і здійснюється протягом усього навчання.

Практична підготовка передбачає проходження неперервних навчальних та виробничих (педагогічних) практик, роботу з курсовими та дипломним проектами.

Зміст соціально-гуманітарної підготовки передбачає поглиблення та професіоналізацію мовної, філософської, політологічної, культурологічної, соціологічної, правознавчої, економічної, фізкультурно-оздоровчої освіти та її професійно-педагогічне спрямування.

Зміст науково-природничої підготовки вчителів технологій, що є фундаментом його підготовки, передбачає вивчення теоретичних основ спеціальності і базується на новітніх досягненнях науки і техніки. Головною метою науково-природничої підготовки вчителів технологій у системі післядипломної освіти є формування природничо-наукового світогляду, забезпечення підготовки вчителя з природничих наук, оволодіння методами наукового пізнання для пояснення фізичних, хімічних, геофізичних, біологічних, екологічних та інших природних явищ; розв'язування прикладних завдань, максимально наближених до ситуацій, що зустрічаються в житті учнів і їх родин, у фаховій діяльності, в суспільстві і людстві в цілому. На заняттях із технологій така підготовка пов'язана з використанням природних матеріалів та ресурсів, впливом науки й технологій.

Результатом науково-природничої підготовки вчителів технологій у системі післядипломної освіти має стати сформованість знань не лише про об'єкти природничих наук (поняття і наукові теорії), а й про загальні процедури і практики, пов'язані з науковим пошуком і з тим, як вони своєю чергою вможливають розвиток самої науки та техніки. У такій підготовці особливого значення набувають:

- процес формування цілісності знань про основні концепції й ідеї, що складають основу наукової картини світу й технологічної думки;
- з'ясування причин походження таких знань і ступінь обґрунтованості їх доказами або теоретичними поясненнями;
- вміння прогнозувати майбутні наслідки.

Науково-природничу підготовку базується на знаннях і компетентностях із фізики, хімії, біології й географії:

- поняттєвому апараті природничих наук;
- предметних знаннях та основних законах і закономірностях, що дають змогу зрозуміти перебіг природних явищ і процесів;
- досвіді практичної та експериментальної діяльності, здатності застосовувати знання в процесі пізнання світу;

– ціннісних орієнтаціях на збереження природи, гармонійну взаємодію людини і природи, ідеї сталого розвитку.

Для забезпечення системності у вивченні навчальних дисциплін, уникнення дублювання навчального матеріалу та зміцнення міжпредметних зв'язків науково-природничу підготовку вчителів технологій у системі післядипломної освіти здійснюється шляхом впровадження інтегрованих навчальних дисциплін. Такими дисциплінами в освітньо-професійній програмі з підготовки вчителів технологій у системі післядипломної освіти є “Методологія наукового дослідження з основами інтелектуальної власності”, “Практикум із декоративно-прикладної творчості”, “Композиція в декоративно-прикладній творчості”, “Практикум із техніки виконання та деталювання складальних креслень”, “Прикладне геометричне моделювання”.

Водночас усі програми інтегрованих курсів науково-природничої підготовки визначають природничу освіту як елемент культури кожної людини, сприяють усвідомленню практичного застосування досягнень науки й техніки, а також їх ролі в розвитку високотехнологічної цивілізації.

Як організувати навчальний проект, як краще пояснити те чи інше питання цілісно, як прослідкувати причинно-наслідкові зв'язки, як пов'язати наукові досягнення з розвитком науки і техніки, як пояснити природні явища не лише з наукової точки зору, а й оцінити їх технічне чи виробниче відображення – ці та інші питання і проблеми представлені у вивченні дисциплін науково-природничої підготовки вчителів технологій у системі післядипломної освіти.

Також ще однією з проблем, що розглядаються в системі науково-природничої підготовки вчителів технологій, є розроблення комплексних завдань, які б мали міжпредметний зміст, сприяли формуванню вмінь застосовувати наукові підходи до отримання надійних знань про природний світ, проведенню спостережень або досліджень у лабораторних чи природних умовах, опрацюванню й інтерпретації цих даних, моделюванню, прогнозуванню, перевірці достовірності здобутих висновків.

Важливою є наявність завдань творчого характеру на візуалізацію процесів, побудову моделей, діаграм, таблиць, ментальних карт тощо, завдань для організації групової і проектної діяльності, для забезпечення різних організаційних форм на уроці (дебатів, круглих столів, ділових ігор) та різних методів і технологій навчання (перевернутий клас, BYOD (метод навчання, при якому на заняттях активно залучаються смартфони, ноутбуки, планшети з використанням інтернет-ресурсів), кейс-технології, технології створення кластерів, ментальних карт та багато чого іншого).

Таким чином, навчання за освітньо-професійною програмою 014.10 Середня освіта (Трудове навчання. Технології) в системі післядипломної освіти забезпечує формування та розвиток інтегральних, загальних та професійних компетентностей вчителя трудового навчання технологій.

Висновки. У сучасному освітньому процесі післядипломної освіти в першу чергу необхідно розв'язувати проблему спеціалізації та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів високої якості, які зможуть працювати в інноваційній, спрямованій на самовдосконалення особистості системі, що пов'язано зі стрімким розвитком науки і техніки.

Таким чином, можна відзначити, що проблема науково-природничої підготовки вчителів технологій у системі післядипломної освіти є багатогранною. Навчання вчителя в системі післядипломної освіти є комплексом психолого-педагогічної, методичної, науково-природничої, інформаційно-комунікаційної, практичної і соціально-гуманітарної підготовки. Необхідними умовами ефективного навчання в системі післядипломної освіти є постійне вдосконалення навчально-виховного процесу, його продуктивності, доцільності, творчості, відповідності розвитку сучасної науки і техніки. Сучасний викладач технологій повинен постійно підвищувати свій науковий та професійний рівень, педагогічну майстерність, освоювати нові педагогічні технології, використовувати інформаційні технології та їх можливості в навчально-виховному процесі.

Подальші наукові пошуки необхідно спрямувати на обґрунтування інноваційної системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогів, а також створення умов для їх неперервного професійного розвитку в системі післядипломної освіти.

Використана література:

1. Гуменюк Т. Б. Теоретичні основи проектування навчальних планів у системі підготовки вчителя трудового навчання / Т. Б. Гуменюк, М. С. Корець // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – 2007. – № 7. – С. 66–69.
2. Кашина Г. С. Компетентнісний підхід у науково-природничій підготовці вчителів технологій у системі післядипломної освіти / Г. С. Кашина // Дослідження різних напрямів розвитку психології та педагогіки : збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції. – Одеса : ГО “Південна фундація педагогіки”, 2018, С. 92–95.
3. Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.08.2013 № 1176 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ru.osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/.
4. Корець М. С. Науково-технічна підготовка вчителів для освітньої галузі “Технології” : монографія / М. С. Корець. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2002. – 258 с.
5. Слабко В. М. Теорія і практика формування проектно-технологічної культури майбутніх учителів технологічної освіти : монографія / В. М. – Київ : ОЛДІ-Плюс, 2016. – 388 с.

References:

1. Gumenyuk T. B. (2007) Theoretical Foundations of Curriculum Designing in the Teacher Training System of Education. Scientific Journal of the NPU Dragomanov Series 5. Pedagogical sciences: realities and perspectives. № 7. P. 66-69. [in Ukrainian]
2. Kashyna G. (2018) Competency approach in natural sciences training of technology teachers in the system of postgraduate education. Odessa : NGO "Southern Foundation of Pedagogy". p. 92-95. [in Ukrainian]
3. Concept of development of continuous pedagogical education: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated August 14, 2013 № 1176. – URL: http://osivita.ua/legislation/Ser_osv/36816. [in Ukrainian]
4. Korets M. S. (2002) Scientific and technical training of teachers for the educational industry "Technologies". Kiev. 258 s. [in Ukrainian]
5. Clabko V. M. Teoriia i praktyka formuvannia proektno-tekhnologichnoi kultury maibutnix uchyteliv tekhnologichnoi osvity : monohrafiia / Volodymyr Mykolaiovych Clabko. – Kyiv : OLDI-Pliuc, 2016. – 388 c. [in Ukrainian]

Кашина А. С. Система научно-естественной подготовки учителей технологий в последипломном образовании

В статье исследуется система научно-естественной подготовки учителей технологий в последипломном образовании. Развитие систем обучения научно-естественных дисциплин приобретает стремительные темпы, что является следствием стремительного развития науки и техники. Научно-естественная подготовка учителей технологий обеспечивает реализацию преемственности обучения дисциплинам естественнонаучного, технического и профессионального циклов, концепции непрерывности педагогического образования и составляет основу учебного плана подготовки учителей технологий в системе последипломного образования.

Обучение учителя в системе последипломного образования представляет собой комплекс психолого-педагогической, методической, научно-естественной, информационно-коммуникационной, практической и социально-гуманитарной подготовки. Современный преподаватель технологий должен постоянно повышать свой научный и профессиональный уровень, педагогическое мастерство, осваивать новые педагогические технологии, использовать информационные технологии и их возможности в учебно-воспитательном процессе.

Ключевые слова: научно-естественная подготовка, учителя трудового обучения, учителя технологий, система последипломного образования.

Kashyna G. S. The system of natural science teacher training in postgraduate education

The article deals with the system of science-natural training of technology teachers in postgraduate education. The development of systems of teaching science and natural sciences acquires a rapid pace, which is the result of the rapid development of science and technology. The natural science training of technology teachers ensures the continuity of teaching disciplines of the natural, technical and professional cycles, the concept of continuity of pedagogical education, and forms the basis of the curriculum for the training of technology teachers in the system of postgraduate education.

Teacher training in the system of post-graduate education is a complex of psycho-pedagogical, methodological, scientific-natural, informational-communicative, practical and social-humanitarian training. A modern technology teacher must constantly improve his scientific and professional level, pedagogical skills, develop new pedagogical technologies, use information technologies and their opportunities in the educational process.

Key words: scientific-natural training, teachers of labor education, technology teacher, system of postgraduate education.

УДК 316.61:37.013.42

Клочко О. О.

СПЕЦІАЛЬНІ ПОДІЇ В ПРОФІЛАКТИЦІ АДИКТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ «ГРУПИ РИЗИКУ»

У статті досліджено використання спеціальних подій соціокультурної діяльності в організації профілактики адиктивної поведінки підлітків "групи ризику". Вказано на актуальність та важливість використання інноваційних підходів до профілактики адиктивної поведінки підлітків "групи ризику". Проаналізовано сутнісні характеристики терміну "спеціальна подія", її місце в профілактичній діяльності; розкрито взаємовідношення означеного поняття з поняттям "event". Подано ключові ознаки спеціальних подій соціокультурної діяльності. Показано важливість упровадження в практику соціальної роботи спеціальних подій на прикладі квесту, флешмобу та перформансу. Розглянуто особливості організації квесту в рамках упровадження профілактичної діяльності з підлітками "групи ризику". Визначено характерні ознаки флешмобу та перформансу, їх специфічні риси, відмінність між собою. Запропоновано моделі створення флешмобу і перформансу в рамках профілактики адиктивної поведінки підлітків "групи ризику".

Ключові слова: event, спеціальна подія, соціокультурна діяльність, квест, флешмоб, перформанс, профілактика, адиктивна поведінка.

Сучасні тенденції організації профілактичної роботи з особами адиктивної поведінки вимагають удосконалення і підвищення ефективності традиційних пропедевтичних впливів. Разом із тим дедалі більшої ваги набуває використання інноваційних підходів до профілактики адиктивної поведінки підлітків "групи ризику". Одним із нових напрямів реалізації таких інновацій є залучення спеціальних подій соціокультурної діяльності до реалізації головних завдань первинної профілактики адиктивної поведінки серед